

'T blinkend hoanje – J.J. Cremer

Het handschrift is gedateerd 20 juni - 11 augustus 1861. Is in bezit van de Koninklijke bibliotheek. De eerste druk in het Nederlandsch magazijn verscheen onder de titel: Het blinkende hoanjen: Over-Betuwsche novelle

1e druk in: Nederlandsch magazijn. Amsterdam: Gebr. Van Es, januari 1862. P. 2-7, 12-15, 22-24, 44-46, 52-54, 57, 60-61. Teekeningen van J.F.W. Kachel, gravures van Jos. Hemeleer, W.H. Stam, F. Weissenbruch, A. Kuntz, Kuhn & Ade.

2e druk in: Distels in 't weiland : Over-Betuwsche vertellingen. Leiden: A.W. Sijthoff, Leiden 1865. P. 167-204. Met afb.

3e druk in: Nieuwe Over-Betuwsche vertellingen. Leiden: A.W. Sijthoff, 1867. p. 206-253.

4e druk in: In de Betuwe : licht en schaduw. Leiden: A.W. Sijthoff, z. j. (c. 1868). 61 p.

5e druk in: Overbetuwsche novellen: Op de Kniehorst – 't Blinkende hoanje. [Leiden: A.W. Sijthoff, c.a. 1870]. p. 47-95. Met afb.

6e druk in: De algemeene bibliotheek, no. 84. Leiden: A.W. Sijthoff, [1875]. 't Blinkende hoantje. Ook apart uitgegeven los van de Algemeene bibliotheek. Ca. 1875.

7e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, 1877. p. 47-95. Met 8 andere novellen.

8e druk in: Overbetuwsche novellen. Amsterdam: Gebr. Koster, [1880]. P. 47-95. Samen met Op de Kniehorst.

9e druk in: Overbetuwsche novellen. Romantische werken, deel 12. Amsterdam: D. Noothoven van Goor, 1881. p. 130-168.

10e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, ca. 1881. 7^e druk. p. 120-156. Vijftig-cents-editie, no. 18.

11e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, ca. 1900. 9^e druk. p. 120-156. Vijftig-cents-editie, no. 18.

12e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, ca. 1905. 10e druk. p. 120-156. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

13e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, ca. 1905. 10e druk. p. 120-156. Vijftig-cents-editie, no. 18. (N.B. 2x is een 10e druk verschenen).

14e druk in: 't Blinkende hoantje - Oan 't kleine revierke. Leiden: A. W. Sijthoff, [1905]. p. 1-37. Leidsche herdrukken no. 3.

15e druk in: : 't Pauweveerke, enz. tien novellen. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij., [1909]. p. 1-37. Bibliotheek voor het Nederlandsche volk. Deel 2. (Nieuwe uitgave van de Leidsche herdrukken).

16e druk in: Overbetuwsche novellen: 't kriegende kriegske [...et al.]. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij., ca. 1920. 11e druk. p. 120-156.

17e druk in: Overbetuwsche novellen: 't kriegende kriegske [...et al.]. Leiden: A.W. Sijthoff's uitgeversmij., ca. 1935. 12e druk. Romantische werken. p. 120-156.

18e druk in: Overbetuwsche novellen: 't kriegende kriegske [et al.]. Leiden: A.W. Sijthoff's uitgeverij n.v., [1940]. 13e druk. p.120-156.

19e druk in: Voor het gezin, bijvoegsel van "Schuttevaer" weekblad voor binnen- en Rijnvaart. Assen: uitgeverij Born, 1940. 10, 17, 24, 31 augustus, 7, 14, 21, 28 september september, 5, 12, 19, 26 oktober. Feuilleton.

20e druk in: Distels in 't weiland : Over-Betuwsche vertellingen ... [ingeleid door H.J. Eijssens. 's-Gravenhage : Kruseman's uitgeversmaatschappij b.v., [1980]. p. 167-204. Met afb. Fotografische herdruk van de uitgave uit 1865.

Vertaling in het Duits:

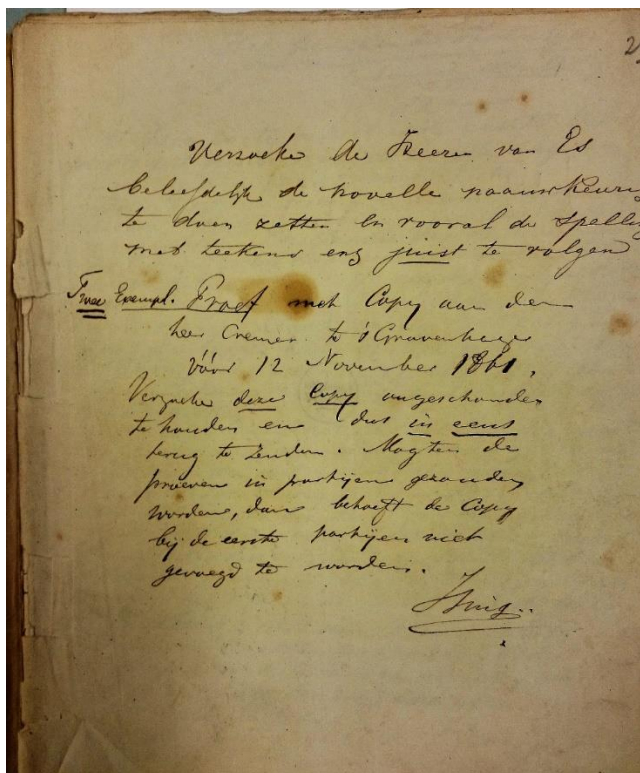
Der blinkende Hahn. - Zu Hause, XIII, Stuttgart 1872, S. 297.

Der blinkende Hahn. In: Holländische Novellen : nach dem Niederländischen von W. Lange, Fr. Schnettler und A. Steinbach. Leipzig: Druck und Verlag von Philipp Reclam jun, [1880]. p. 202-265.

Vertaling in het Tsjechisch:

In 1888 verscheen een vertaling van 't Blinkend hoanje (Blyskavy kohoutek). De vertaling was van Alois Koudelka. Praag: Cyrillo methodejska knihtiskarna Zabavy Vecerni IX no 58.

HANDSCHRIFT: verzoek aan de drukker:

Jaarverslag genootschap Oefening kweekt kennis, 1861-1862:

Wederom mogt het ons geheuren, die bijeenkomsten geopend te zien door dengene onder onze Werkende Leden, die Gij zeker met mij het liefst op ons Spreekgestoelte begroet. De begaafde novellist J. J. CREMER wilde ons wel op Maandag den 7den October 1861 deelgenoot maken van zijn Betuwsch verhaal: *het blinkende Hoanjen*. Het vergulde, maar inwendig verroeste ijzeren Haantje, dat op den dorpstoren glinsterde in 't maan- en zonlicht, maar eindelijk, door den storm afgerukt, tusschen de brandnetels en distels op het kerkhof viel, was ons het beeld van den veinzaard, van veenbaas Bolmans, die Geertje, Harmens dochter, in zijn strikken lokken woû. Harmen, die dacht dat hij haatte, en evenwel zóó lief had, dat hij Dorus, den zoon van Gijs Giesels, zijn vijand, uit den woedenden stroom redden woû — de eenhandige «Harmen Kast» staat U zeker nog levendig voor oogen. Gij

ziet ook Dorus met Geertje in den «karsenbongerd» en herinnert U dat weggeknipte kersenpitje, dat «langs 't duukske den hals ien» gegaan en «umstreeks van 't hart» was blijven zitten; gij denkt aan het allerliefste liefdes-tooneeltje onder de kar in den regenbui; aan het opkomen van den storm; aan Dorus' worsteling tegen de klotsende golven, aan zoo vele liefelijke of aangrijpende tafereelen meer, als de dichter schiep en de deklamator ons voor de oogen tooverde. En, dankbaar voor 't genot, U door CREMER geschonken, hoopt Gij dat hij nog dikwijls voor ons moge optreden, tot luister van onzen kring!

HET BLINKENDE HAARJEN.

(Verhaal van twee.)

In den namiddag is 't een heel droote bij Bolmans op 't Hooze Veehuis.

Bolmans heeft, na 't lippetje in den hiel, veel een 't hooze gebid. Op zijn kamertje het ie pampierkes zitten schrijven. 't Most heel ander schrift wien as zien gewone, zoo'n bletje krieftig, en hij schreef:

Bereid aan voor li van de gemointerand, Antony Bolmans.

En dan 'n 't 'r onder. Dat kos 't 'n beeleboel wien, beverveeld: Teunis, Teikes, Dommenis, Teppelman, en zelfs de Roomse pastor Takkers.

De pampierkes in 'n pekke gedon: dat was één.

Toen had ie 'n brief op te stellen. 't Was geen dageliks wark. Zal maar beginnen.

„Zuster, Kaitje van Bommel, ieken dag heeft ik te strijden in het vleesch over de mistroostigheid van wegens Gods beoeking alsdat mijn zalige vrouw is komen te vallen, naar de Heere is mijn

Troost en Hij en doet ons niet naar onze zonden en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheid, want ik heb veranomen dat ik mijn hart zou stellen tot berediging voor u zuster Kaitje van Bommel, als dat zij weduwe zijt en mijn arme Jenneke geen moeder meer heeft en ikke geen hulpe tegen over mijn zelf. Alsdit ik ben te rade geweest en UE den huwelijken staat voorstelle, als zullende dere twee tot één zijn. Jij hoef geen bekommeling te hebben Kaitje van Bommel, van wegens dat UE neven en nichten om de erfenis verzetlijk zullen wezen en UE kwellen, want de Heere zeit: zoo en wie een vriend der wereld wil zijn die wordt een vijand Gods gesteld. Alsdit ik om mijn enig kind UE dit verzoek heeft te doen en ikke u lieflich en. „Nee, 't was onverstandig zoo'n brief. 't Most is op spraak kommen; pa zes wék' noa de dool van zien vrouw, alvel d'r koston koopers op de kust kommen, d'r was al ge

Zo en wie een vriend der wereld wil zijn die wordt een vijand Gods gesteld.

proot van Jannus gewist. Geen wonder: Kaitje van Bommel is al 'n half jaar weduwe en zonder kinders; zoo'n klein bletje wuttig en dikke vlieg weg gaan dat doe ze niet. — Eiges d'r heergon! 't Gekletter van den regen heeft Bolmans uit zijn om zijne lippen spelen. Al spoedig is hij naar de gemoeidelijken toen het saansprochot volke een: kere oogen er in 'n ronde, en eindiglijk, alsof hij Of de boas, Geertje Kast nietde!

„Nee, krek, maar ze mosten den mins geen Kast numen, dat was 'n schied, strikt naar beheuren. heeft Bolmans gevraagd.

Geertje was onder de kar schuyl gegaan, en Dorus de neije veerknecht was 't hij gaan zitten.

„Zóó!" — Eenige oogenblikken later heeft Bolmans voor 't venster op zijn kamertje, door den digten regen heen naar den boomgaard getuurd, maar — zien kos ie niks. — Met Dorus! Hij zou d'r om de lippen. „Dorus... 't kan ook geen kwaad!"

Toen Bolmans enige minuten later in de gekke hem tegenstootte: „Vader, vader, 't roepen, en de vader heeft gezegd: „Zóó, carig blond snaufje, dat mag niet wien."

„Nee, dat mag krek niet wien," heeft het biecke meije herhaald, „die most in de wei blieden," met nadruk: „Ja's ondergund van 't velle. Vader mot 'n maar sloan en weer ten de wei joagen; is 't niet vader?"

„En dingke, as 't 'n klein bletje minder regent, dan zal vader 't velle d'r 'n joagen," heeft Bolmans geantwoord. „Sloan dat heeft niet mien derneje, 't velle het 't niet unt 't wondend gedon; 't is nog niet wieret."

„Ik, zundig min!"

„Nee, krek!" sprak toen de kleine nadenkend, 't vulle mot gew alig hebben, want 't is nog niet wieret, as 't vulle geweten had dat 't ien de wei most blieden en dan d'r uit was geloopt, dan most wél sleg hebben is 't niet vader?"

„Watte rodenozion!" heeft Bolmans geseid, en toen, toen het ie niks meer geseid. 't Klein ding kos zoo wonderlik prosten, zoo wies, zoo... krek of 't wat beteikenen most. 't Was anders zoo'n lieflich derneje. Hie most 't is kussen.

En in den namiddag is het druk op 't Hooze Veehuis. In de kamer tegenover de groote gelagkamer zit de notaris en zien klark met boer Teunis en Kosterveld en Limpers die gresverkoop hounen. In de gelagkamer en voor de deur van 't veehuis is het wondervol met boeren en arbeidsmonarchen. 't Is 'n gesoes en geproat en gedamp dat oe heuren en zien zon vergaan, en ze prunen wat en commenderen nóg wat, en veul ku'j't oansen dat ze in spanning zin, want den ieniet veur de notaris zal glick weg beginnen.

„Wat is dat ook weer den ieniet, vader?" vraagt een jongse van omstreeks veertien jaren, die ginds tegenover zijn vader bij 't raam aan een klein tafeltje zit.

„Den ieniet, jungske," zegt een schichtig boertje, terwijl hij een diepzuigen blik in het bierglas werpt dat hij juist aan de lippen wil brengen: „dat is den ieniet, zie je, as ze 't roeren as ienietten. Ge mot maar vragen 't weten wilt."

„En Teunis zei dat ze den ieniet dan afnijnen en hoogen gaan..." hervat het jongse, terwijl hij den stoelsport met zijn velleeren hakken doet kraken.

„Dat doen ze jungske," herneemt het boertje, „as den ieniet is afgemijnd dan gaan ze 't hoogen; as ikke of gij d'r nou hoogen opzetten, dan hewet 't gehooget; mot alied maar vragen."

„En het ikke of gij 't heui dan gekocht vader?"

„Nee, nae memmeke," zegt het boertje en versterkt zich met een slok voor de groote ekplekossie: „dan kun'te nog weer is afnijnen begriep ie, en die 't dan afnijnt die het 't."

„En bin ikke of gij dan niet kwaad undawet 't gehooget hadden vader?"

„Nee jungske, stil," zegt het schichtig boertje erg schichtig, want het schichtig boertje kent er een die noot kunt un 't let af te mijnen, moar alleen un te hoogen. Voor elken gulden die de eerste afnijner of inzetter boven den ieniet gehooget heeft, betaalt hem de laatste afnijner of kooper een kwartje. „Dals 'n ougie spikeloos!" Maar as 't gezet zin, dan ku'j d'r lillik oan hangen blieden! Ge mot 't veurzigig doen, en 't schichtig boertje, het alied 'n goeie roamsman; de veerboas het 't verstand af. Daar kunt ie.

„Gren dorst Dieters?"

„'t Schikt genogt Bolmans."

Bolmans zacht: „Ge kunt best is waagen. De negen erste percel tot drie en twintig afnijnen, vier hoogen op iek percel."

„Zou'j denken Bolmans?"

De veerboas knikt. Hij weet 't. 'n Regtecha-

pen mins kan veul te weten kommen, en iek een kan 't zien. Bolmans spuult noot op hoog of op plukgeld. As 't boertje straks zes en dertig kwartjes af opatrieken dan kan ie den veerboas toch veur goeie road niks minder as vier gulden d'r van met geuen.

De ieniet zal beginnen; de notaris zendt zijn klerk ter gelagkamer, en deze roept naar binnen en straks ook naar buiten, dat de notaris beginnen zal. Haastig worden de glazen geleegd. Un „den notaris" kloppen de boeren heur piepkos uit, en het dringt en boket de deur van de verkoopkamer binnen. Terwijl ze hoken en dringen en het op menig aangegint staat te lezen, dat 't geldduurleije ien 't spul zit, vat Bolmans het glas van een stovigen boer die 't glas in de volte niet kwet kos raken, en, as de rieke Betover: dank oe zelf, dan het Bolmans heel vliegig 'n woortje, zacht smuugpland: „'t Zeggen is Teikes dat ze mien as lid veur den road willen; dat mo' tegenhounen, tis rezenoabel da'j d'r nou is 'n Roomse ienhoat!" Roomse Teikes zegt niemendal, maar als hij vreemd opziet, dan kliept hij Bolmans op den schouder en gaat verder. Hie was niks anders van plan gewist, moar, de Roomse wor ie

Troost 'n d'r cognies; 't heeft kapt met slaaget!

op stemmen was, most gerd wien — zoo rezenoabel as den Bolmans was ie bij lang of te noot niet. De veerboas mogt dan kellers zin, moar libberaal was ie ook.

Terwijl het volk binnen de verkoopkamer tot bij de deur opeengedrongen, zijn volle sandacht aan den loop der zaken wijdt, zien wij aan 't einde der an ontruimde gelagkamer een bekende. 't Is Harmen Langhuijen. Wanneer er in herbergen, die tevens geen winkelhuus houden, verkoopen zijn en het omgint in Harmens weg liet dan last hij er zich doorgaans vinden. De unkes tabak, de half wit half brune piepkos, de zakmes en tonteldozen vinden dan willige koopers genogt, want, buitenhuus is 't geld lang kos zakvest niet, as 't thus by moeder de vrouw.

Op dit ogenblik telt Harmen voor de tweede maal het straks ontvangen geld. 't Is krek zoo; acht

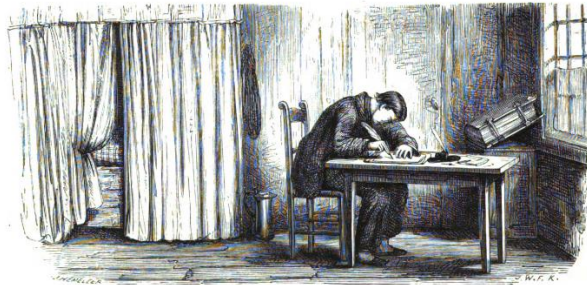

Knets, daar geet ie.

„k Wou da'j van mien was.”

Zoo en wie een vriend der wereld wil zijn die wordt een vijand Gods gesteld.

Traon' ien d'r eugskes; 't heufd bonst met slaogen!

n'j saor 't wauter van den liem kicht dan is 't zoo glad als 'n spiegel, enz.

't Witte huuske waar ze wonen.

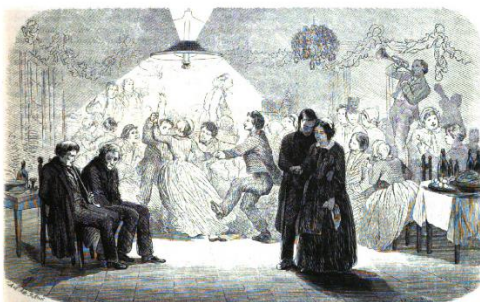
Zoo'n jong! denkt Geertje; ge zoudt er paer van schrikken.

God, God! door geet ie!

't Ro-stige haantjen ploft op het kerkl of.

't Oetend is 't brulloft in Harrens achterhuus.

Met die vrende lillikke mius oan zien linkerkant

Zie — — En lichtglans ieu 't Oost!

Nieuwe Rotterdamsche courant, 11 december 1861:

(14824) De **Eerste der Vier Spreek-**
beurten door den Heer **J. J. CREMER**,
 van 's *Hage*, dezen Winter alhier, in de Zaal der
Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, te houden,
 zal plaats hebben op **Donderdag den 12den**
December a. s., des avonds ten 7½
 ure precies, en bestaan in het voordragen der
Betwische Novelle,
HET BLINKENDE HOANTJEN.
 Voor zooverre de plaats zulks toelaat, zullen er
 voor het bijwonen dier voordragt afzonderlijke Toe-
 gangbiljetten ad *f* 1.25 bij de Boekhandelaars **M.**
J. MENSING, Hoogstraat, 5/386 en **VERBRUG-**
GEN & VAN DUYM, Hoofdateeg, van heden af
 verkrijgbaar zijn.

Dagblad van ZuidHolland en sGravenhage, 26 januari 1862:

Door de Uitgevers GEBROEDERS VAN ES, te Amsterdam, is verzonden
de Januarij-Aflevering van het

NEDERLANDSCHE MAGAZIJN,

UITGEGEVEN ONDER BESCHERMING VAN
H. M. de Koningin der Nederlanden.

HOOFZAKELIJKE INHOUD:

TEKST.

Bloemruiker , door J. J. L. TEN KATE, dichtelijk bijschrift bij de teekening van W. HEKKING, SENIOR. — Het blinkende Haanjen , Over-Betuwsche Novelle door J. J. CREMER. — Een voortbrengsel van Nederlandsche Beeldhouwkunst , door W. J. HOFDIJK.	schen Dom , door P. H. WITKAMP. — Jean Pierre Pescatore , Nederlandsch Consul te Parijs, door P. H. WITKAMP. — Eene vervulde Profecy , Tafereel uit het drama der Merowingische gruwelen, door W. J. HOFDIJK.
Nederlandsche Kunst, I . Teekeningen van Levende Meesters, door A. I. — Bloemen, I , door A. ISING.	Nederlandsche Kunst, II . Teekeningen van Levende Meesters, door A. I. — De Tooveres vanden Carmel , door Mr. J. VAN GIGCH. — Bloemen, II , door A. ISING.

De Kloostergang van den Utrecht-

Dagblad van Zuid-Holland en s Gravenhage, 6 maart 1862:

Door de Uitgevers is verzonden de Februarij-Aflevering van het

Nederlandsch Magazijn.

UITGEGEVEN ONDER BESCHERMING VAN
H. M. de Koningin der Nederlanden.

BELANGRIJKSTE INHOUD.

TEKST.

Een uur voor een Bureau, door A. Ising. — **De groote zaal op het Binnenhof te 's Gravenhage**. Eene historische berinnering, door W. J. Hofdijk. — **Sneeuwballen**, door Yours. — **Het blinkende Haanjen**, Over-Betuwsche Novelle, door J. J. Cremer. — **Aan de eenige**, door Th. Beguin. — **Bloemen III**, door A. Ising. — **Nederlandsche Kunst III**. Teekeningen van Levende Meesters, door A. I. — **De sprookjes van moeder de Gans**, door A. Ising. — **Bloemen IV**, door A. Ising.

GRAVURES.

Een slechte beursdag, teekening en schilderij van D. F. Jamin. — **De groote zaal op het Binnenhof te 's Gravenhage**, teekening van C. C. A. Last. — **Bedelaarspenning**, teekening van W. Hekking Jr. — **Wintergezigt**, teekening van Jan Ruyten. — **Bloemen**: Caetus, teekening van W. Hekking Sr. — **Een Schapenstal**, teekening van D. van Lakkorst. — **Lazarusklap**. — **Bloemen**: Dahlia, teekening van W. Hekking Sr. — **Zeven Gravures** door J. W. P. Kachel, behoorende bij Cremer's Novelle, **Het blinkende Haanjen**.

Wij noodigen onze Landgenooten uit, tot ondersteuning van dit Nationaal Werk.

PRIJS PER DEEL VIJF GULDEN.

Dagblad van Zuid-Holland en s Gravenhage, 4 april 1862:

het oog hebben, dat in het vorige jaar eene wezenlijke herschepping heeft ondergaan, zoo wat inhoud als wat illustratie betreft, en dat, ongetwijfeld ten koste van zware opofferingen, zich in den loop van dat jaar een welverdienden naam van degelijkheid, verscheidenheid en fraaije uitvoering had verschaft. Dat de wakkere uitgevers, aan wie de Nederlandsche letterkunde en de Nederlandsche kunst werkelijk dank schuldig zijn voor de gelegenheid, welke haar wordt aangeboden, om zich, langs een voor iedereen toegankelijken weg, wekelijks met het groote publiek in aanraking te komen, — dat zij op den zorgvuldigen breed aangelegden grondslag met kracht wenschen voort te bouwen en er een wezenlijk fraai en doelmatig gebouw op wenschen te stichten, daarvan zijn de sedert den aanvang dezes jaars verschenen nummers een overtuigend bewijs.

Die nummers toch wedijveren in rijkdom en belangrijkheid van inhoud, in fraaije keuze en zorgvuldige bewerking der (ten onzent lang niet gemakkelijk te verkrijgen) houtsneden, naar teekeningen van Nederlandsche meesters. Wat het eerste betreft, wij erkennen in de hand, die de redactie voert, een flitschen smaak, eene ijverige zorg om voor een uitgebreiden en veelsoortig zamengestellten kring van lezers, zoowel belangwekkende, boeiende, als beschaafde lectuur te verzamelen. Ongetwijfeld vindt hij steun in den goeden smaak en de onbekrompenheid der uitgevers, en na de hoofdredactie hulde te hebben gebracht, mogen wij niet verzuimen er op te wijzen, hoe de voor ons liggende nummers verrijkt zijn met uitstekende bijdragen, als de even gevoelvolle als geestig geschrevene novelle van den zoo bij uitstek populairen Cremer: *Het blinkende Hoanjen*, de historisch-romantische schets van Mr. J. van Gigh: *De tooveres van den Carmel*, de interessante beschrijvingen van *Bloemen* door A. Ising,

Afbeelding uit 1865 (Distels in 't Weiland)

Oprechte Haarlemsche courant, 17 november 1866:

* * Door **A. W. SIJTHOFF**, te Leiden, is algemeen verkrijgbaar gesteld:

NIEUWE OVER-BETUWSCHE

VERTELLINGEN

DOOR
J. J. CREMER,

Grietje op 't Hönings-arf, — 't Kriekende Kriekske, —
't Pauweveerke, — Op de Kniehorst, — Bruur Joapik, —
't **Blinkende Hoanje**, — Oan 't Kleine Revierke.

Een deel van 19 vel in groot 8vo formaat, op stevig papier.
Prijs . . . . f 2,90.

Te Haarlem, bij **JOH. ENSCHEDE EN ZONEN**

Apeldoornsche courant, 6 april 1867:

— Gister avond hield de Afdeeling Apeldoorn der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. eene buitengewone vergadering met dames, bij welke gelegenheid de Heer B. J. v. P. van der Horst 't Blinkende Haantje van J. J. **Cremer** voordroeg; de geachte spreker deed zulks uitmuntend, geheel in den geest als **Cremer** zelf zulks zoude gedaan hebben; luide toejuichingen vielen hem dan ook ten deel, en verliet iedereen zéér voldaan over 't gehoorde de vergadering.

Oprechte Haarlemsche courant, 22 november 1868:

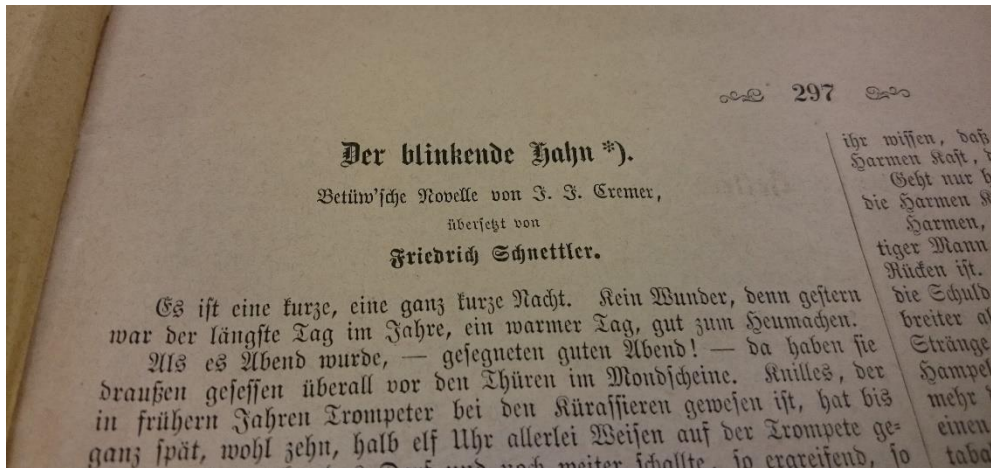
DISTELS IN 'T WEILAND. — Grietje op 't Hönings-arf. — 't Kriekende kriekske. — 't Pauweveerke. — Op de Kniehorst. — Bruur Joapik. — 't **Blinkende Hoanje**. — Oan 't kleine Revierke. — Met platen. Gebonden in prachtband en verguld op sneé. . . . . Prijs " 8,90.

Van deze novellen is ook eene goedkoope uitgave verschenen onder den titel van:

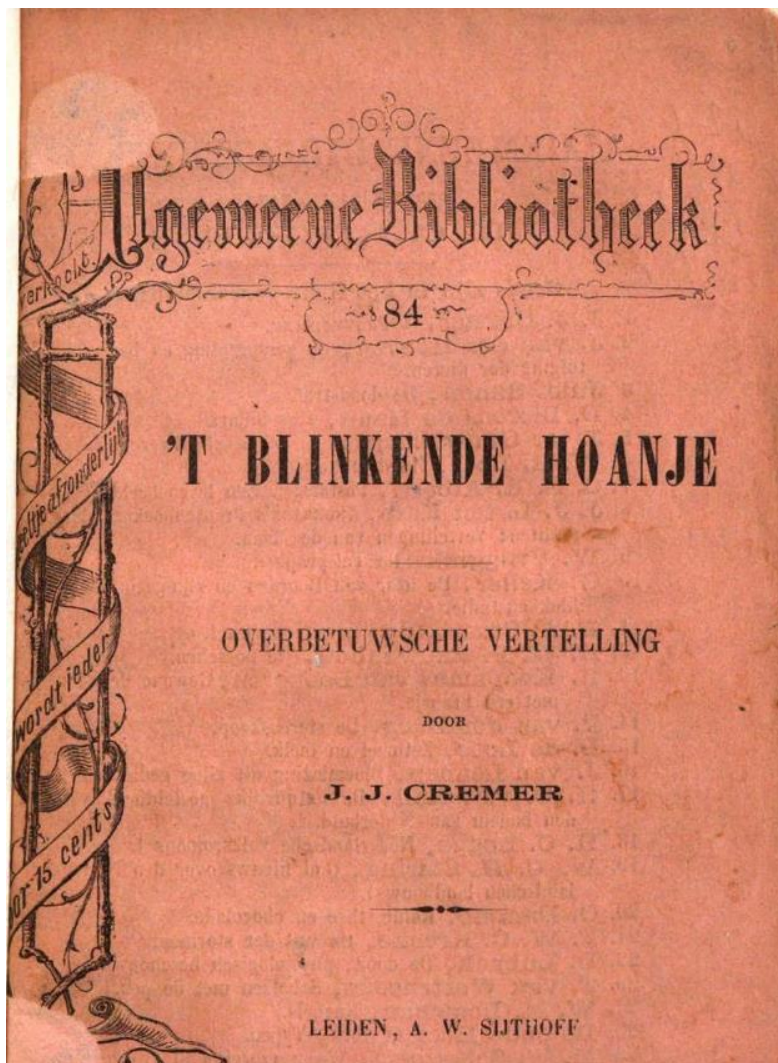
NIEUWE OVERBETUWSCHE VERTELLINGEN. Prijs ingenaaid . . . . . " 2,90.

In Hause, 1872:

1875:

ALGEMEENE BIBLIOTHEEK,

ONDER REDACTIE VAN

H. C. ROGGE.

Reeds zijn in het licht verschenen:

1. J. J. Cremer, 't Pauweveerke.
2. J. van der Hoeven, De verspreiding en bewerking der dieren.
3. Jules Simon, De doodstraf.
4. D. Bierens de Haan, Het bijart.
5. J. ter Gouw, Kijkjes in de oude schoolwereld I.
6. W. R. Boer, Huishoudkunde.
7. C. E. R. Alberti, Pestalozzi. Een levensbeeld.
8. J. J. L. ten Kate, ANDERSEN'S Prentenboek zonder prenten: Vertellingen van de Maan.
9. W. Vrugink, De Telegraphie.
10. G. Keller, De heer van Boorden en zijn gezin. Eene klokkenstudie.
11. A. A. Stuart, Onze gevangenen I.
12. N. W. P. Rauwenhoff, De bosschen.
13. R. Koopmans van Boekeren, Gewone deugden met een kransje.
14. P. van der Burg, De stereoskoop.
15. D. de Loos, Zetmeel en melk.
16. J. van Lennep, Bloemlezing uit zijne gedichten I.
17. H. C. van Hall, De natuurlijke gesteldheid van den bodem van Nederland.
18. H. C. Rogge, Nederlandsche volksromans I.
19. W. C. H. Staring, Oud nieuws over den Nederlandschen landbouw I.
20. O. Damme, Koffie, thee en chocolade.
21. F. W. C. Krecke, De wet der stormen.
22. D. Lubach, De dood, physiologisch beschouwd.
23. T. van Westrheene, Schetsen met de pen.
24. W. M. Logeman, Kachels.
25. De oude Heer Smits, Typen.
26. M. W. Scheltema, Weesverzorging in vroegere en in onze dagen.
27. P. C. Hooft, Het jaar 1572.
28. H. Conscience, Bloemlezing uit zijne werken.

'T BLINKENDE HOANJE

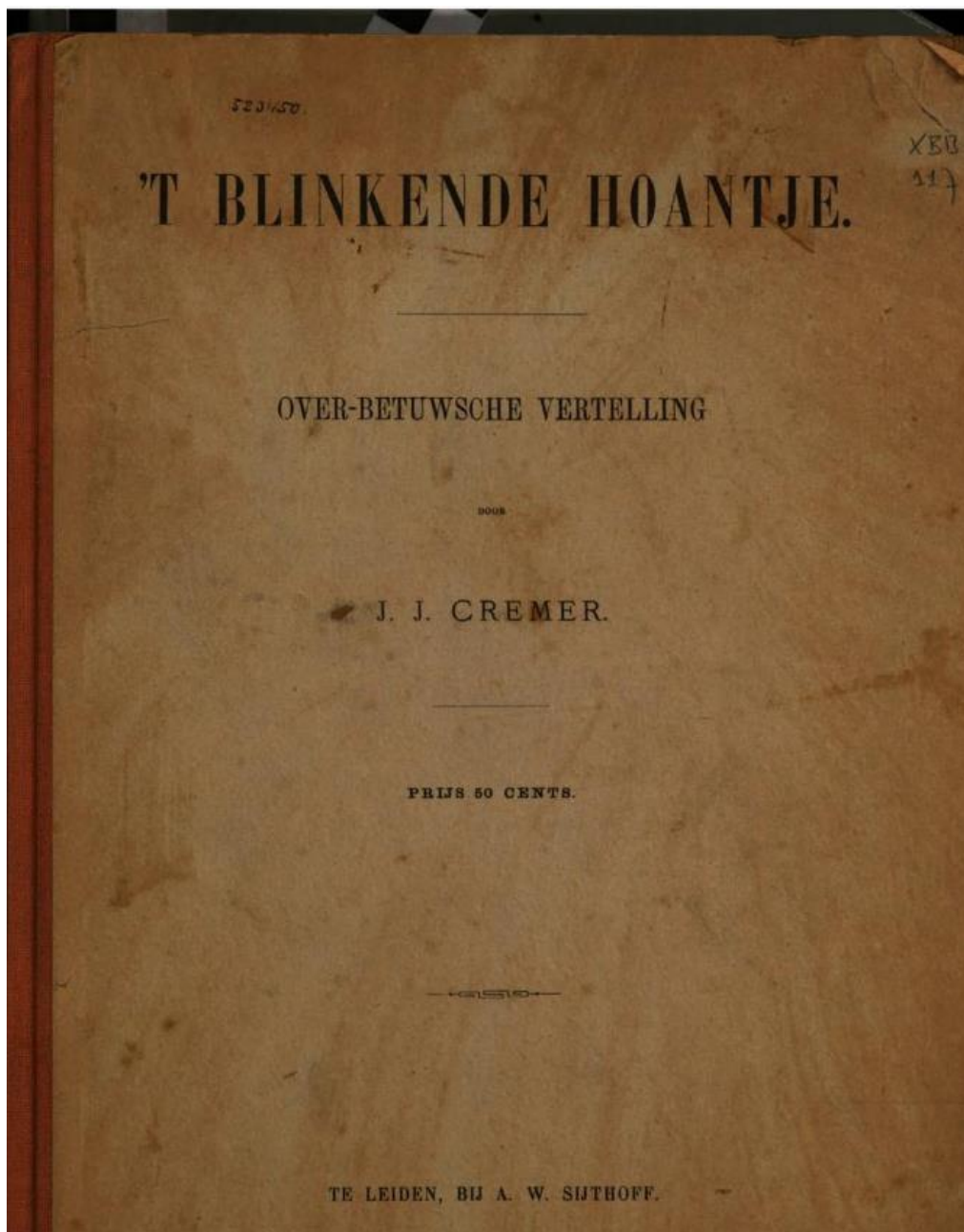
OVERBETUWSCHE VERTELLING

DOOR

J. J. CREMER

TE LEIDEN, BIJ A. W. SIJTHOFF

Het vaderland, 22 maart 1870:

Alom voorhanden:

J. J. CREMER,	Grietje op 't Honigsarf . . . f 0,50.
	't Kriekende Kriekske . . . - 0,50.
	't Pauwenveerke . . . . . - 0,50.
	Op de Kniehorst . . . . . - 0,50.
	Bruur Joapik . . . . . - 0,50.
	't Blinkende Hoanje . . . . - 0,50.
	Oan 't kleine Revierke . . - 0,50.
	Nieuwe Overbetuwsche Ver- tellingen . . . . . - 2,90.

Dit laatste bevat bovenstaande zeven verhalen. (889)

Het vaderland, 12 november 1872:

CADEAUX.

A. W. SIJTHOFF, te Leiden, heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld de navolgende werken van

J. J. CREMER: UIT HET LEVEN.

Beelden en Schetsen. — Driemaal gader, Herinneringen van Fabelius. — Wat Vader Harmonen vertelt. — Near oonhoog. — Wit ik hoorde en zag in den spoorwaggen en lienen de nachtkanier. — Zes schetsen in eene rijt. . . . . Prijs f 1,50.
HETZELFDE, gebonden in linnen en verguld op snee . . . . . » » 2,10.

TWEE NOVELLEN.

Portretten. — Kees Buitinger in en buiten de kerk. Met eene Lithographie . . . . . » » 1,00
HETZELFDE, gebonden in linnen en verguld op snee . . . . . » » 2,50

ARME SAMUEL.

Een verhaal. — Met eene Lithographie, Muziek en Zang. Derde druk . . . . . » » 1,50
HETZELFDE, gebonden in linnen en verguld op snee . . . . . » » 2,10

NOVELLEN.

Gedkoopte uitgave in roman-formaat van Uit het leven, Arme Samuel en Portretten. Ingezaaid . . . » » 2,90.

DISTELS IN 'T WEILAND.

Grietje op 't Honigsarf. — 't Kriekende Kriekske. — 't Pauwenveerke. — Op de Kniehorst. — Bruur Joapik. — 't Blinkende Hoanje. — Oan 't kleine Revierke. — Met platen. Gebonden in groothand en verguld op snee . . . . . » » 6,90.

Van deze Novellen is ook eene goedkope uitgave verschenen onder den titel van:

NIEUWE OVERBETUWSCHE VERTELLINGEN.

Prijs ingezaid f 2,90.

KRUUZEMUNTJE EN ANDERE VERTELLINGEN.

Prijs ingezaid f 1,25.

Nieuws van den dag, 14 november 1872:

J. J. CREMER.
Overbetuwsche Novellen.
I. Grietje op 't Hönigs-Arf — 't Kriekende Kriekske. — Op de Kniehorst. — 't **Blinkende Hoanje.**
Overbetuwsche Novellen.
II. Bruur Joapik. — Oan 't kleine Revierke. — 't Pauweveerke.
Overbetuwsche Novellen en andere vertellingen.
III. Kruuzemuntje. — Van binnen en van buiten. — Mijn oude Jakob. — Oudejaarsavond. — Wouter Linge.
Prijs van elk Stukje met geillustreerden Omslag **50 Cent.** (5255)

Nieuwsblad voor den boekhandel, 11 december 1874:

Nieuwe uitgaven in Nederland.
ALLIROL (J.), De drie remplaceanten en nog een paar kleine stukjes. Kampen, Laur. v. Hulst. Post 8o. (32 blz.) f 0.25
Almanakje (Kinder) voor het jaar 1875. Met een plaatje. Twaalfde jaargang. Kampen, G. Ph. Zalsman. Kl. 8o. (16 blz.) f 0.05
25 Ex. f 1.10; 50 Ex. f 2.—; 100 Ex. „ 3.75
Bibliotheek (Algemeene). No. 81—85. Leiden, A. W. Sijthoff. 32o. Per nommer f 0.15
BRANDT (G.) A. VAN CATTENBURGH, Bladzijden uit het leven van H. de Groot. II. (No. 81 der Algem. Bibliotheek.) Leiden, A. W. Sijthoff. 32o. (53 blz.) f 0.15
COCK (H. DE), Veertig jaren. Gedachtenisrede, uitgesproken op den dag van het twintigjarig bestaan van de Theologische School der Christelijke Gereformeerde kerk. Kampen, G. Ph. Zalsman. Roij. 8o. (36 blz.) f 0.50
CREMER (J. J.), 't **Blinkende hoanje.** Overbetuwsche vertelling. (No. 84 der Algem. Bibliotheek.) Leiden, A. W. Sijthoff. 32o. (61 blz.) f 0.15

Zutphensche courant, 3 oktober 1875:

Bij W. J. THIEME & Cie. te Zutphen
is de **inteekening** opgesteld op
J. J. CREMER,
Overbetuwsche Novellen.
Geillustreede Uitgaaf.
Compleet in 25 aflev. met 16 plaatjes, bevattende:
Grietje op 't Hönigs-art. — 't Kriekende kriekske. — Op de Kniehorst. — 't **Blinkende Hoanje.** — Bruur Joapik. — Oan 't kleine Revierke. — 't Pauweveerke. — Kruuzemuntje. — Van binnen en van buiten. — Mijn oude Jakob. — Een Oudejaarsavond. — Wouter Linge. — Kees Springer in de Kerk. — Kees Springer buiten de Kerk. — Zes Schetsen in éene Lijst. — Een Winteravond. — Arme Samuel. — Op den zolder. — Wat vader Harmen vertelt. — Naar omhoog. — Het jawoord. — Portretten. — Tonen in den Nieuwjaarsmorgen. — Wat ik hoorde en zag in den spoorwagen en binnen de wachtkamer. — Driemaal gezien.
Elke aflevering zal 2 à 3 vel druks bevatten, en bij **inteekening** slechts **25 cts.** kosten.

Het vaderland, 23 maart 1877:

Nieuwe Geïllustreerde Uitgave van de
OVERBETUWSCHE NOVELLEN EN VERTELLINGEN
van **J. J. CREMER.**

GRIETJE OP 'T HÖNINGS-ARF. — 'T KRIEKENDE KRIEKSKE. — OP DE KNIEHORST. — 'T BLINKENDE HOANJE. — BRUUR JOAPIK. — OAN 'T KLEINE REVIERKE. — 'T PAUWEVEERKE. — KRUUZEMUNTJE. — VAN BINNEN EN VAN BUTEN. — OP DEN ZOLDER. — MIJN OUDE JAKOB. — EEN OUDEJAARS-avond. — TONEN IN DEN NIEUWJAARS-MORGEN. — HET JAWOORD. — ENZ. ENZ.

Aangemoedigd door de gunstige wijze, waarop de verschillende vorige edities van **CREMER'S Overbetuwsche Novellen en andere Vertellingen** door het publiek ontvangen werden, heeft de Uitgever, nu de vorige drukken zijn uitverkocht, daarvan een nieuwe uitgave ter perse gelegd, geïllustreerd met **Platen** van den Heer G. J. BOS. Ze verschijnt in afleveringen van 2 à 3 vel druks en zal compleet zijn in 25 afl. met **16 Platen**. Elke aflevering kost bij **intekening** slechts **25 Cents**.

 De intekening is in iederen Boekhandel opgesteld. (9496)

Opregte Haarlemsche courant, 23 maart 1877:

Nieuwe, Geïllustreerde uitgave van de
OVERBETUWSCHE NOVELLEN EN VERTELLINGEN
VAN
J. J. CREMER.

Grietje op 't Hönings-arf. — 't Kriekende Kriekske. — Op de Kniehorst. — 't **Blinkende Hoanje**. — Bruur Joapik. — Oan 't Kleine Revierke. — 't Pauweveerke. — Kruuzemuntje. — Van Binnen en van Buten. — Op den Zolder. — Mijn oude Jakob. — Een Oudejaars-avond. — Tonen in den Nieuwjaarsmorgen. — Het Jawoord. — enz., enz.

Aangemoedigd door de gunstige wijze, waarop de verschillende vorige edities van **CREMER'S Overbetuwsche Novellen en andere Vertellingen** door het publiek ontvangen werden, heeft de Uitgever, nu de vorige drukken zijn uitverkocht, daarvan een nieuwe uitgave ter perse gelegd, geïllustreerd met **platen** van den Heer G. J. BOS. Ze verschijnt in afleveringen van 2 à 3 vel druks en zal compleet zijn in 25 afleveringen met **16 platen**. Elke aflevering kost bij **intekening** slechts **25 cents**.

 De intekening is in iederen Boekhandel opgesteld.

Dagblad van Zuid-Holland en sGravenhage, 20 maart 1878:

Oefening kweekt kennis.

Altijd nieuw! — die uitroep werd onwillekeurig ontlokt aan de horderden, die gister-avond in *Oefening* het voorregt genoten, de voordragt van den heer **J. J. Cremer** weder te mogen bewonderen. De aanblik, welken de zaal van *Diligentia* opleverde, was voor den spr., wij zeggen niet: verrassend, want hij vindt steeds en overal den grootsten bijval, maar toch onloochenbaar vleijend. Niet alleen toch was de beneden-zaal, zoo mogelijk, meer dan vol, maar ook de galerij en het orchest waren geheel bezet, ja velen behielpen zich gaarne met een zitplaats op de trappen van het orchest.

Waaraan, zoo vroeg men zich af, dankt de heer **Cremer** die blijvende, meer nog: die klimmende sympathie? Die vraag, bij het binnentreden gerezen, had haar antwoord bij het heengaan gevonden. Bij ieder toch, die **Cremer** gister 't *Blinkende Hoanje* hoorde voordragen, of liever zag „vertooncu“, was de overtuiging gewekt of versterkt, dat in de persoonlijkheid van den spr., opgevat niet enkel in stoffelijken zin, maar vooral in ethische beteekenis, het geheim van zijn ongekeud succes moet worden gezocht! **Cremer** is als schrijver met „natuur en waarheid“ vertrouwd; in zijn beste Overbetuwsche novellen schetst hij 't leven naar 't leven, en doet dat met een gloed en een kracht, als waarover slechts weinig van hem is bekend.

trouw, in zijn beste Overbetuwsche novellen schetst hij 't leven naar 't leven, en doet dat met een gloed en een kracht, als waarover slechts weinigen beschikken kunnen.

Hoe worden echter die aantrekkelijkheid, dat boeiende zijner beelden uit het Overbetuwsch leven nog verhoogd, als **Cremer** ook tē zien geeft, wat hij verhaalde. Dan erlangen al zijn personen vleesch en bloed; wij aanschouwen ze met ons lichamelijk oog; wij doorleven hun vreugde en smart mede; hun blijdschap wordt de onze, hun leed doet ook ons zeer; hun vrees jaagt ook ons een huivering door de leden: in één woord, **Cremer** herschept het spreekgestoelte in een tooneel; de auteur, de redenaar, wordt acteur.

Plastischer voorstelling dan **Cremer** schenkt van de personen en toestanden, welke hij opvoert, is zeker wel niet te leveren. 't Is een dramatische persoonlijkheid, die van **Cremer**, maar zij is meer — en hooger. Er spreekt in zijn werken een geest van reinheid, van den waarachtigen adeldom der menschheid, welke roert en schokt dikwerf, als hij 't kwaad, de zonde in al haar afzigtelijkheid, tegenover het goede en edele doet uitkomen; maar die toch altijd een lichtglans werpt over de meeste zijner scheppingen, welke 't geestesoog met het innigst genot opvangt en geniet.

Zeggen wij te veel, wanneer wij beweren, dat niet 't minst in 't *Blinkende Hoanje* de voortreffelijke eigenschappen van **Cremer** in waarheid «uitblikken»? Maar

schier al onze lezers zullen die allerliefste, die altijd weder frissche en bekoorlijke novelle wel gelezen, ja ongetwijfeld meermalen met 't zelfde genot herlezen hebben. Wij onthouden ons daarom van een eigenlijk overzicht. 't Zou slechts 't mededeelen van het overbekende wezen. Juist echter, omdat allen 't *Blinkende Hoanje* zoo helder voor den geest staat, kunnen wij er over spreken als over een dier meesterstukken van **Cremer**, die hem beter dan eenig ander in al zijn eigenaardigheid teekenen.

En zal men dan niet moeten toegeven, dat **Cremer** in deze novelle, bij 't schilderen van zijn figuren, bij uitstek gelukkig slaagde? Is de worsteling van den haat met het beter-ik, met de stemmen van liefde en godsdienst uit een verleden, waar een beminde en betreurde huisvrouw het licht en den zegen van uitmaakte, niet heerlijk geschetst in die Harmen Langhuusen? Wordt die Harmen geen held, in al zijn eenvoudigheid een echt tragische figuur, als hij, zich in de rivier stortende om den zoon van zijn aartsvijand te redden, het mes van zich werpt, dat 't mes van den haat verdiende te heeten? Kou de gehuichelde vroomheid wel bijtender en scherper worden gebrandmerkt dan in den persoon van dien Toon Bolmans, bij wien de voorgewende kerkelijkheid, de waarachtige vroomheid doodde, en op wiens lippen «de

die Harmen geen held, in al zijn eenvoudigheid een echt tragische figuur, als hij, zich in de rivier stortende om den zoon van zijn aartsvijand te redden, het mes van zich werpt, dat 't mes van den haat verdiende te heeten? Koa de gehuichelde vroomheid wel bijtender en scherper worden gebrandmerkt dan in den persoon van dien Toon Bolmans, bij wien de voorgewende kerkelijkheid de waarachtige vroomheid doodde, en op wiens lippen "de Geest" wel scheen te wonen, maar in wiens onrein hart het vleesch nog heerschte? Men krijgt haar lief, dat Geertje, Harmen's dochter, dat gezonde en vrolijke kind der Overbetuwe, maagdelijk rein, gruwend van alle oneerbaarheid, en toch zoo geheel vrouw als de ware Jacob, in eer en deugd, tot haar komt.

In haar verschijning, en in de aandoenlijke type van Bolmans dochterke, 't blonde Jenneke, wordt de godsdienst afgemaald in hetgeen zij behoort te zijn, wil zij dien naam verdienen, als een levenskracht, zich niet uitend in vroom gebaar of geijkte taal, maar in *dadén*, welke getuigen van den vromen zin, die in 't gemoed door de Hoogste Liefde werd gewekt en gevoed. Ook Dorus is een der best geslaagde personen-scheppingen van **Cremér**.

Zijn eerlijk, trouw hart, dat 't geheim der liefde, ook nog eener andere liefde dan die hem heenvoert naar zijn Geertje, heeft leeren verstaan, en waardoor hij, worstelende voor eigen leven, nog dat van een ander tevens tracht te redden, verzekert hem aller sympathie, terwijl om deze hoofdfiguren een aantal neven-figuren, als in 't voorbijgaan, met vlugtige hand op het doek zijn gebragt; doch tot in de minste details — ja, dikwerf daarin 't meest — verraaft zich Cremers talent. Als gelukkig natuurschilder doet hij ook in dit verhaal zich telkens kennen. Aangrijpend is vooral zijn beschrijving van den storm, welke de handelende personen in hun helden- of satans-natuur doet uitkomen en tevens tot de ontknooping voert.

Doch aan zulke momenten is deze novelle rijk. Hier denken velen aan de eerste ontmoeting tusschen Geertje en Dorus en de scène als hij zijn liefke vraagt; aan den zielestrijd bij Harmen als hij het eerst den zoon zijns vijands ziet; aan Harmen's inwendige worsteling als hij 't mes van den haat uit 't duister der lade voor den dag haalt; aan het tooneel aan den oever der rivier, als de storm woedt en Harmen, die over wil gezet worden, Dorus ziet worstelen met de golven, welke hem straks dreigen te verzwelgen, waarop de liefde bij Harmen den storm van den haat bezweert; aan — doch waartoe meer?

verhaalt zijn Cremer's talent. Als gelukkig natuurschilder doet hij ook in dit verhaal zich telkens kennen. Aangrijpend is vooral zijn beschrijving van den storm, welke de handelende personen in hun helden- of satans-natuur doet uitkomen en tevens tot de ontknooping voert.

Doch aan zulke momenten is deze novelle rijk. Hier denken velen aan de eerste ontmoeting tusschen Geertje en Dorus en de scène als hij zijn liefke vraagt; aan den zielestrijd bij Harmen als hij het eerst den zoon zijns vijands ziet; aan Harmen's inwendige worsteling als hij 't mes van den haat uit 't duister der lade voor den dag haalt; aan het tooneel aan den oever der rivier, als de storm woedt en Harmen, die over wil gezet worden, Dorus ziet worstelen met de golven, welke hem straks dreigen te verzwelgen, waarop de liefde bij Harmen den storm van den haat bezweert; aan — doch waartoe meer? het herinnerde is zeker wel voldoende, om instemming bij Cremer's dankbare hoorders van gister te vinden, voor de uitspraak, dat 't *Blinkend Haantje*, 'twelk de storm van den toren doet vallen in de brandnetelen, te midden van al de Overbetuwsche novellen van den auteur werkelijk de rol vervult van een „blinkend haantje”, dat, voor zijn maker, heenwijst naar telkens nieuwe waarderingen en toenemende sympathie. En dat blinkend haantje is niet maar verguld, het is van het echte kunstgehalte.

Nieuws van den dag, 14 september 1878:

Eene Nationale Onderneming

van GEBROEDERS KOSTER om goede vrienden met het Publiek te blijven!!!!

Iedereen dan nu iets wat niemand ons kan na doen en waarover zoowel Vakgenoot als Particulier verbaasd zullen staan kijken.

Vijf-en-Twintig Novellen en Vertellingen

van J. J. CREMER, als: 1. Grietje op 't Hönings-arf; 2. 't Kriekende Kriekake; 3. 't Pauweveerke; 4. Op de Kniehorst; 5. Bruur Jompik; 6. 't **Blinkende Hoesje**; 7. Een 't kleine Kevierke; 8. Kransmuntje; 9. Van binnen en van buiten; 10. Op den zolder; 11. Portretten; 12. Een Winteravond; 13. Mijn oude Jacob; 14. Wouter Linge; 15. Vader Harmen; 16. Een Ondejarsavond; 17. Tonen in den Nieuwjaarsmorgen; 18. Zes schetsen in eene lijst; 19. Kees Springer in de Kerk; 20. Kees Springer buiten de Kerk; 21. Arne-Samuel; 22. Driemaal gezien; 23. Wat ik hoorde en zag in den Spoorwagen en binnen de Wachtkamer; 24. Naar omhoog; 25. Het Jawoord; te zamen in Tien deeltjes, voor den ongehoord lagen prijs van slechts f 4.50. De eerste uitgaven dezer Vijf-en-Twintig Novellen kostten zoo ongeveer f 12, en nu voor zoo'n prijsje, 't is onbegrijpelijk, onverklaarbaar, hoe het mogelijk is, en toch.... de Tien deelen komen op niets meer dan 45 Cents 't stuk.

Maar 't verwonderlijkste volgt nog achteraan.

Men weet dat wij gewend zijn premien te geven, premien uit te loven bij wijze van insluiting van Bons en dat bij ons velen zoo gelukkig waren een Bon te vinden, doch daar deze exploitatie bij andere vakken nog al navolging heeft gevonden en het Publiek niet altijd reden had over die navolging te vreden te zijn, zoo willen wij eens toonen dat wij op dat punt werkelijk heksenmeesters zijn, en geen navolger in staat is dit in de verste verte na te doen.

Let eens wel op:

Iedereen, wij zeggen Iedereen, dus niet enkelen die een bon vinden, doch allen zonder onderscheid, die voor zoo'n luttel prijsje eens serie van bovenstaande Tien werken van J. J. CREMER koopen, krijgen daarbij present de groote Oleographie groot 75 bij 38 centimeters, bestaande in eene getrouwe copy in oliedruk — zoo prachtig als eene schildering zeve — van de wereldberoemde schilderij van BARTH. VAN DER HELST, verbeeldende de Schuttersmaaltijd, die vrucht van den hoogsten bloei der Hollandsche Schilderschool, die ons de kernachtige figuren uit den mannelijksten tijd van ons voorgeslacht laat zien, geschaard om den feestdach ter viering van den Munsterschen vrede na den 80-jarigen oorlog. Deze echt Nationale en prachtige promie, welke van eene geschilderde nauwelijks te onderscheiden is, heeft eene zuivere handelswaarde van

DER TIG GULDEN.

Algemeen handelsblad, 16 mei 1879:

KALVERSTRAAT 168 TUSSCHEN DEN HEILIGENWEG EN OSJESSLUIS.

DAT ZAL AFTREK VINDEN!

Wegens overlijden van Mevr. de Wed. H. G. KOSTER Jr., moet een belangrijk gedeelte van ons fonds te godel gemaakt worden. Wie dus van deze gelegenheid, om prachtige boekwerken bijna voor niemendal te krijgen, wil profiteeren, moet zich haasten. Wij bieden nu aan: Voor slechts **f 2.50** in plaats van **f 12**, de 10 deelen, **Novellen en Vertellingen** van J. J. CREMER, als:

1. Grietje op 't Hönings-arf; 2. 't Kriekende Kriekske; 3. 't Pauweveerke; 4. Op de Kniehorst; 5. Bruur Joapik; 6. 't **Blinkende Hoanje**; 7. Oan 't kleine Revierke; 8. Kruuzemunje; 9. Van binnen en van buuten; 10. Op den Zolder; 11. Portretten; 12. Een Winteravond; 13. Mijn oude Jacob; 14. Wouter Linge; 15. Vader Harmen; 16. Een Oudejaarsavond; 17. Tonen in den Nieuwjaarsmorgen; 18. Zes schetsen in één lijst; 19. Kees Springer in de Kerk; 20. Kees Springer buiten de Kerk; 21. Arme Samuel; 22. Driemaal gezien; 23. Wat ik hoorde en zag in den Spoorwagen en binnen de Wachtkamer; 24. Naar omhoog; 25. Het Jawoord.

Ieder die zoo'n stel van 10 deelen koopt voor den ongelooflijk lagen prijs van slechts **f 2.50**, krijgt daarbij cadeau een exemplaar van het beroemde werk: **JULES VERNE, DE REIS OM DE WERELD IN 80 DAGEN**, bewerkt door GERARD KELLER, met 56 fraaie platen. Dit werk kost overal **f 1.50** en nu bij ons cadeau. Naar buiten tegen postwissel van **f 2.50**. **GEBOEDERS KOSTER, LELIEGRACHT, AMSTERDAM.** (18688)

Het vaderland, 18 augustus 1879:

Zomer-Aanbod om onze werklieden aan den gang te houden.

Voor den ongekend, ongehoord, onvergelykelyk lagen prijs van slechts **f 2,50** leveren wij de **25 Novellen en Vertellingen van J. J. CREMER**, compleet in 10 deelen, alzoo slechts een dubbeltje voor iedere Novelle of Vertelling. Inhoud:

1. Grietje op 't Hönings-arf; 2. 't Kriekende Kriekske; 3. 't Pauweveerke; 4. Op de Kniehorst; 5. Bruur Joapik; 6. 't **Blinkende Hoanje**; 7. Oan 't kleine Revierke; 8. Kruuzemunje; 9. Van binnen en van buuten; 10. Op den Zolder; 11. Portretten; 12. Een Winteravond; 13. Mijn oude Jacob; 14. Wouter Linge; 15. Vader Harmen; 16. Een Oudejaarsavond; 17. Tonen in den Nieuwjaarsmorgen; 18. Zes schetsen in éene lijst; 19. Kees Springer in de Kerk; 20. Kees Springer buiten de Kerk; 21. Arme Samuel; 22. Driemaal gezien; 23. Wat ik hoorde en zag in den Spoorwagen en binnen de Wachtkamer; 24. Naar omhoog; 25. Het Jawoord.

Wie zal nu hiervan te Moeder en Aanbidding gedaan.

Dat is dan toch wel verbazend goedkoop, als men nagaat, dat de eerste uitgave **f 12,50** kostte. Zonder twijfel dus zal ieder, die CREMER's Novellen nog niet bezit, met graagte hiervan gebruik maken, te meer daar **ieder besteller** het recht heeft gratis voor zich er bij te doen vervaardigen **100 fraaie Visitekaarten** op dof Bristol of glacé Victoria-carton. Dan nog bekomt iedereen daarbij als **bultengewone premie** een exemplaar van de prachtige Oleographie **De Schuttersmaaltijd**, groot 75 bij 38 Ned. duimen, welke vroeger bij uitgave

Nieuwsblad voor den boekhandel, 9 december 1881:

Onderstaande circulaire werd heden door mij verzonden.

Geachte Confrater!

Ik kocht van wijlen den Heer J. J. CARMAN het kopijrecht van:
Grietje op 't Hönings-arf.
Mijn oude Jakob.
't Kriekende krikake.
't Pauwverreke.
Op de knieborst.
Heur Jospik.
't **Bliskende koonje**.
Oan 't kleine rivierin.
Arme Samuel.
Portretten.
Kees Springer in de kerk.
Kees Springer buiten de kerk.
Driemaal gezien.

Naar onhoop.
Wat vader Harmen vertelt.
Zes schetsen in een Igel.
Een winteravond.
Alles wel.
't Lot in den keribuil.
Wat ik zag en hoorde in den
spoorwagen en binnen de
wachtkamer.
Kruisemanije.
Van binnen en van buiten.
Het jawoord.
Op den solder.

Van wijlen den Heer D. A. THIRWE kocht ik:
Winter Lingo.
Sinterklaas.
Een Oudejaarsavond.
Tien in d. Nieuwjaarsmorgen

Van enkele dezer Novellen kwam ik met den auteur over-
een, en tegen eenige vergoeding in een meer complete uit-
gave te laten opnemen, van andere werd dit belangloos door
mij toegestaan; natuurlijk onder voorwaarde dat die Novellen
alleen in de complete werken opgenomen en niet, onder
welken vorm ook, afzonderlijk uitgegeven of verkocht moech-
ten worden.

Bij de veiling van het fonds van den Heer P. VAN SAKEN
werd deze bepaling in den catalogus opgenomen. Ze luidt
als volgt:

„De deelen van CARMAN's Rom. werken mogen, wegens de
bestaande contracten met de primitieve Uitgevers, niet af-
zonderlijk verkocht worden. De eventuele koper is gehou-
den zich naar deze bepaling stiptelijk te gedragen”.

Nu de werken van CARMAN opnieuw onder den hamer
komen en die bepaling niet dadelijk in den catalogus is
vermeld, gevoel ik mij, op advies van den Heer Mr. A. G.
PHILIPS, Advocaat te Amsterdam, verplicht, den Boekhandel
te herinneren, geen deelen van CARMAN, waarin bovenges-
noemde Novellen voorkomen, apart te verkoopen, *daar ik*
mij voorbehoud dit ten strengste te vervolgen. [1887]

Met achting,
Leiden,
8 Dec. 1881.

Uw Dw. Dienaar,
A. W. STRUOFF.

Rotterdamsch nieuwsblad, 22 februari 1900:

NOG MAAR EEN DAG OF WAT!

en dan worden

de 10 goedwerkende PHONOGRAFEN,

voor dit doel aangekocht bij de firma GUY DE CORAL & Co., ter waarde van f 55 elk, notarieel toegewezen.

Elke winner van een dezer 10 Phonografen ontvangt alsdan het Toestel met Kist van gepolitoerd Notenhout. Een opnemer, een weergever, een hoorn van nikkel voor opnemen en weergeven, slangen voor het hooren door 2 personen tegelijk, benevens 10 blanco rollen ter opneming. Elk gesprek, zang, muziek of welk geluid ook kan men opnemen en wordt alsdan weder getrouw weergegeven.

Bij elk nummer uit onderstaand aanbod waarvan de prijs slechts 10 cents per nummer is, geven wij cadeau 1 genummerd Aandeel deelnemende in bovengenoemde toewijzing.

Wie van dit spotgoedkoopse aanbod gebruik wil maken, moet dit ten spoedigste doen, want reeds 15 Februari a.s. heeft de Toewijzing plaats ten overstaan van Notarissen BROENS & VAN OLST te Amsterdam.

10 Dubbeltjesaanbod Cent.

Minder dan 10 Nummers kan men niet bestellen; alzoo 10 Boeken voor slechts één Gulden franco thuis, en ziet eens welk een rijke keuze; er is voor een ieders gading bij.

1. J. J. CREMER. 't Pauwen-veerke.
2. J. VAN DER HOEVEN. De verspreiding en bewerktuiging der Dieren.
3. JULES SIMON. Beschouwingen over de Doodstraf.
4. NICOLAAS BEETS. Bloemlezing uit zijne dichtwerken.
5. ANDREE. Per Luchtballon naar de Noordpool, met vele platen.
6. Dr. BIERENS DE HAAN. Het Bijlart.
- 7 en 8. Mr. W. R. BOER. Huis-houdkunde.
9. J. J. L. TEN KATE. Anderen's Prentenboek zonder prenten. Vertellingen van de maan.
10. W. VRUGGINK. Telegrafie populair behandeld.
11. G. KELLER. De Heer van Boorden en zijn gezin en Eene Klokkenstudie.
12. A. A. STUART. Onze gevangenissen.
13. Dr. N. W. P. RAUWENHOFF. De Bosschen.
14. R. KOOPMANS VAN BOEKEREN. Gewone Deugden met een kranse.
15. P. VAN DEN BURG. De Stereoscoop.
16. Dr. D. DE LOOS. Zetmeel en Melk. Een paar onderwerpen uit het gebied van Scheikunde.
17. H. C. VAN HALL. De natuurlijke Gesteldheid van den Bodem van Nederland.
18. O. DAMME. Koffie, Thee en Chocolade.
19. F. W. C. KRECKE. De Wet der Stormen.
20. T. VAN WESTRHEENE. Schetsen met de Pen.
21. W. M. LOGEMAN. Kachels.
22. TYPEN door den ouden Heer Smits.
23. M. W. SCHELTEMA. Wees-verzorging in vroegere en in onze dagen.
24. F. NAEF's Geschiedenis der Kerkhervorming.
25. J. T. BUYS. Volkshuishoudkunde.
26. F. A. T. DELPRAT. Verdediging- en aanvalswerktuigen.
27. F. KAISER. De schijngestalten der maan.
28. P. F. BARNUM. De kunst om met geld om te gaan.
29. ELAURILLARD. Een Tocht naar Sedan.
30. KUNST en OORLOG. Hun invloed op de beschaving.
31. M. A. PERK. Karel de Groote.
32. G. D. J. SCHOTEL. De Hollandische Keuken en Kelder der 17e eeuw.
33. J. J. CREMER. Bruur Joapik. Overbetuwsche vertelling.
34. H. WITTE. Een Geheim.
35. C. E. VAN KOETSVELD. Nemesis.
36. F. KAISER. De Verluisteringen van Zon en Maan.
37. G. FOGTELOO. Iets over Gymnastiek.
38. J. J. CREMER. Grietje op 't Honingsarf.
39. G. v. d. LINDE. De Vrijwillige jagers van 1830 en 1831.
40. P. VAN WOENSEL. Reishinneringen.
41. J. J. CREMER. 't Kriekende Kriekske.
42. P. C. HOOFT. Het jaar 1573.
43. F. M. VAN DER WULP. Abyssinië en Koning Theodorus.
44. P. C. HOOFT. Het jaar 1574.
45. Dr. J. TEN BRINK. Drie Volksliederen.
46. J. J. CREMER. 't Blinkende Hoanje. Overbetuwsche vertell.
47. J. R. ARNOLD. Blikken en grepen van den Schoolmeester.
48. H. STAHL. Stroomen en Rivieren.
49. J. KNEPPELHOUT. Schetsen en omtrekken.
50. G. DE BORDES. Het gevonden Kind.

Elk nummer aldus 10 cent. Bij minstens 10 nummers tegelijk te bestellen.

Voor elk Tiental boeken, 't welk men bestelt of wel voor elken Gulden welken men uit dit aanbod bestoedt, ontvangt men gratis een der navolgende werken naar keuze er bij:

A. G. VAN MILLIGEN en Dr. B. v. d. MEULEN. De vriend der natuur, 4 deelen, met Honderden afbeeldingen tusschen den tekst.

B. JULES DE GLOUVET. De Zoon van het Woud. Prachtig jongensboek met platen van P. J. Van Geldorp.

C. MARIE. Drijvende Wolken. Beroemde moderne Roman uit het Noorsch vertaald door Mel. A. M. Gerth Van Wijk.

D. HELENE TEN-BRINK. Onze kleine Gepluimde Vrienden, met een keur van fijne illustratiën, in één woord een luxe uitgave.

Elk dezer premien A, B, C, D, hebben respectievelijk nog kort geleden gekost f 3, f 1.90, f 2.90 en f 2.25, en nu ontvangt men bij elk tiental Boeken voor slechts één Gulden, bovendien nog

zulk een kostbaar BOEK op den koop toe, terwijl men er bovendien nog bij cadeau ontvangt de 10 kansen om een der prachtige, kostbare Phonografen machtig te worden.

Te bekomen bij **GEBOEDERS KOSTER, Lieftegracht 28, Amsterdam.** Naar buiten franco thuis na ontvangst van postwissel, waarop vooral duidelijk de nummers te vermelden, benevens de gekozen Premie.

Amsterdamsche kerkbode, 23 april 1905:

SCHOTSCH E ZENDINGSKERK.
Buitengew. Openb. Chr. Feestavond 2e Paaschdag, 's avonds 8 uur.

Prachtige uitvoering met **WESSELMANS American Biograaf**. Opgelusterd met Zang en Muziek. Keurig nieuw programma. Levende Beelden, zoo even uit het Buitenland ontvangen, o. a. Onlusten in Petersburg, Manifestatien. Vader GAPON als volksleider, zijne gevangenneming, Volkswaede, Gevechten, Wegbrengen der gewonden, Avontuur Spoortrein, Dieven in de wijnkelder, Snoeplustige jongens, Kindermarkt, Vuurspuwende berg in werking, Hoop en trotsch van het Duitsche Rijk enz. enz. Tot slot eene leerzame geschiedenis.

PROGRAMMA

voor het muzikaal gedeelte onder leiding van den Heer JOH. VAN WAGENINGEN.

I. Orgel. Gebett aus „Das Nachtlager“ C. KREUTZER. Gespeeld door de dertienjarige jonge juffrouw MINI ROOSDORP. II. **Mulderkens Hankske**. Lied uit CREMER's novelle „**Blinkende Hoanje**“. Zang... Mej. W. ROOSDORP. III. 's Levens Jaargetijden. Kwartet (woorden en muziek van L. F. en J. VAN WAGENINGEN). IV. Orgel. Koor uit „Die Schöpfung“ J. HAYDN, jonge juffrouw MINI ROOSDORP.

KAARTEN à 20 cent voor de gaanderij, gereserveerd (beneden) 30 cent, verkrijgbaar Jac. v. Campenstraat 116 (huis) en bij den Heer SIESTROP, Ferdinand Bolstraat 7 en voor zoover er plaats is aan de kerk.

Het groote Packard Harporgel is voor dien avond gratis afgestaan door de Firma GOLDSCHMEDING. (8961)

Tubantia, 5 augustus 1905:

Leidsche Herdrukken.
Prijs per nr. 10 oent.
Verschijnen zooveel mogelijk wekelijks.
Verschenen zijn :

No. 1. J. J. CREMER, 't Pauweveerke,
't Kriekende Kriekske, Kruuzemuntje.
No. 2. J. J. CREMER, Op de Knie-
horst, Bruur Joapik.
No. 3. J. J. CREMER, 't **Blinkende**
Hoanje, Oan 't kleine Revierke.

Achtereenvolgens zullen het licht zien :

No. 4. J. J. CREMER, Grietje op 't
Heunings-arf, Bella Roël.
No. 5. I. DA COSTA, Hagar, Slag
bij Nieuwpoort, Wachter wat is er
van den nacht, De chaos en het licht.
No. 6. J. VAN LENNEP, De gestoorde
bruiloft, Ulrich, De Friesche Bouw-
meester.
No. 7. B. TER HAAR, De Sint Paulus-
rots.
No. 8. J. v. LENNEP. Het Godsoordeel.

Het volk, 12 november 1907:

Bij de firma A. W. Sijthoff te Leiden verschenen een serie „Leidsche herdrukken,” à 10 ct. per deeltje. Hierbij vindt men veel van Van Lennep en Cremer, dat voor jongelui boven 14 à 15 jaar heel geschikt is. Ik noem hier de volgende deeltjes: No. 3. J. J. Cremer: „'t **Blinkende Hoanje**” en „Oan 't kleine Revierke”. No. 2. J. J. Cremer: „Op de Kniehorst” en „Bruur Joapik”. No. 32. J. J. Cremer: „Het einde” en „Een dag in de residentie”. No. 14. J. J. Cremer: „Wiege Mie”, „De Rechte Jozef”, „De oude Wessels” en „De reis van Meeuwssen”. No. 29. J. J. Cremer: „De vriend van den huize”, „Op den zolder”. No. 25. J. J. Cremer: „De fransche Komiek en de Douarière” en „Een dansles op

Letterkundig leesboek voor de hogere burgerscholen 1919-1923:

JACOB JAN CREMER.

LIIT: 'T **BLINKENDE HOANJE** *).

Harmen de marskramer heeft in Dorus, de nieuwe knecht van de schijnheilige veerman Bolmans, de zoon van een oude vijand herkend, en een lang onderdrukte wraaklast is bij hem opgekomen, waarvan hij Bolmans een glimp heeft laten merken. Maar Harmen is ook de vader van Geertje, en Dorus en Geertje zijn het juist zoowat eens geworden; en Dorus heeft geen flauw vermoeden van wat Harmen tegen hem heeft.

't Is zeuven uur ien den noamiddag.

Toen 't zes van den toren sloeg, toen ko'j 't karkhoanje, dat pal had gestoan, zien dréjen: nou 'en bietje lienks, dan rechts: gliensteren dat biew niks over ¹⁾, went de locht was egoal betrokken.

*) Een groot deel van zijn jeugd heeft Cremer doorgebracht te Driel. Sedert 1852 woont hij te Loenen aan de Vecht en sedert 1857 in Den Haag, en hier heeft hij zijn meeste Betuwsche en Overbetuwsche novellen geschreven ('t **Blinkende Hoanje** is van 1861). Volgens Lantermans (N. Taalgids XII) is dit aan de taal duidelijk te merken. Gedeeltelijk zijn Over- en Nederbetuwsch er in vermengd. Al en toe geeft hij woorden die hij blijkbaar aan andere dialecten heeft ontleend, maar die geen Betuwsch zijn. Maar vooral is hij onnauwkeurig in het weergeven van de klank. Zijn geheugen speelde hem blijkbaar parten en hij tracht nu maar op goed geluk een Betuwsch tintje aan zijn woorden te geven. Zoo gebruikt hij waar het Hollandsch heldere a heeft steeds oa, hoewel de Betuwnaar sommige woorden met oa, andere met a spreekt; of hij geeft de a-klank ook aan woorden die in het Betuwsch de ui hebben aangenomen. Het stadspubliek dat hij met zijn voorlezingen boeide zal over het algemeen die onnauwkeurigheden niet hebben opgemerkt.

Afgezien van de meer of minder juiste wijze waarop hij het weergeeft, verleent het gebruik van het dialect aan dorpsnovellen als die van Cremer een eigenaardige bekoring. Het heeft een diepere betekenis dan het publiek te vermaken met een vreemde uitspraak, de stereotiepe aardigheid van de 17de-eeuwse kluchten met hun krompratende Duitschers en Walen. Evenals Beets hier en daar in de Camera, weet hij ons volkomener in het denken en voelen van zijn eenvoudige luitjes te verplaatsen juist door ze hun eigen taal te laten spreken. Hij gaat nog verder: hij spreekt die taal zelf. Acket zegt daarvan (Stijl en Stijlstudie): „In de Novellen van Cremer praat

Het nieuwsblad van het Noorden, 20 mei 1926:

onze groote rivieren, die daar aan den voet van de hooge, woeste Veluwe-gronden de eeuwen door de vette klei hebben aangevoerd.

Naar 't land van Cremer, die het in zijn nu-bijna-uit-den-tijd-geraakte-schetsen, Betuwsche novellen, bezongen heeft in velerlei toonaarden.

Die in gezellig dialect beschreven vertellingen: „Aan 't kleine revierken“, „Bruur Jaapik“, „Grietje van 't hönigarsf“, „Blinkende Haonje“ en zoo vele andere. Onwillekeurig geraakt men onder de bekoring van die eenvoudige schrijfrant, waaruit spreekt de warme liefde voor de vruchtbare Betuwe en z'n eenvoudige boerenbevolking.....

Onze fiets was vooruit gezonden en wachtte trouw in de goederenloods van het landelijke plaatsje Elst met zijn beroemde groote veiling.

En ..... daar gingen we Betuwe in om te genieten van de bloeiende velden in de richting van Valburg.

Het vaderland, 31 augustus 1927:

Want zijn Betuwsche novellen blijven het meeste gewicht in de schaal van zijn schrijversroem leggen, vooral de zeven Over-Betuwsche novellen, in elk waarvan hij een der hoofdzonden behandelt en die o.a. met elkander zijn uitgegeven onder den titel: Distels in het Weiland. Deze zeven zijn: 't Kriekende Kriekske (De laster), 't Pauweveerke (De hoogmoed), Op de Kniehorst (De gierigheid), Buur Jaapik (De afgunst), 't Blinkende Hoanje (De schijnheiligheid), Aan 't kleine Revierke (De luiheid) en Grietje op 't Heuningsarf (Het bijgeloof). Dit zijn in hun soort, een soort van idyllische tafereeltjes, juweeltjes, waarvan wijlen professor Te Winkel terecht schreef, dat zij tot het allerbeste behooren, wat onze letterkunde in de tweede helft der negentiende eeuw heeft opgeleverd.

Nieuwsblad gewijd aan de belangen van de Hoeksche Waard, 14 oktober 1932:

„Het **blinkende hoanje**” van Cremer, dat reeds 38 jaar wind- en regenvlagen heeft getrotseerd, is van zijn verheven „staan”-plaats op den beganen grond gekomen, waarbij is gebleken, dat de tand destijds het vergulsel niet heeft gespaard.

Ook de wijzerplaten, waarop alleen een jarenlang geoefend oog de plaats wist te ontdekken, waar de Romeinsche cijfers prijkten, zijn weggenomen en bevinden zich momenteel met den eenzamen wachter in de schilderswerkplaats.

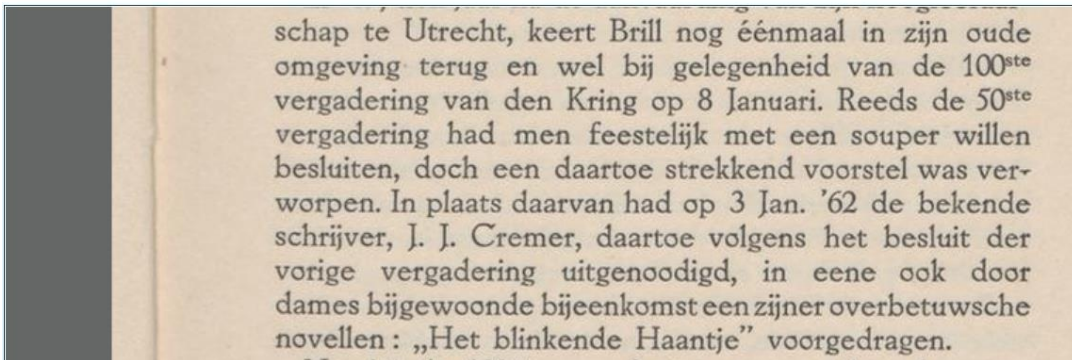
Haagsche courant, 4 mei 1934:

over de Indische afdeeling met haar vele wetenswaardigheden en over de belangrijke inzendingen van Noord-Holland en Friesland. Ook andere provincies komen er goed voor den dag. Men zal er b.v. een kerkgang op Zuid-Beveland en een groep Arnemuider-visschers in beeld gebracht zien en verder een huishouding te Borculo, de scène „kersen plukken” uit „’t **Blinkende hoanje**” (een van Cremers Betuwsche novellen), een dorpestooneeltje „Nunspeet bij de pomp”; het bezoek bij Saartje van Van Alphen, een Meiboomfeest in Drenthe, een Brabantsche woning tijdens een bruiloft.

Bijzondere inzendingen zijn verder: een serie poppen en beelden uit het Aartsbis-

Na zeventig jaren:

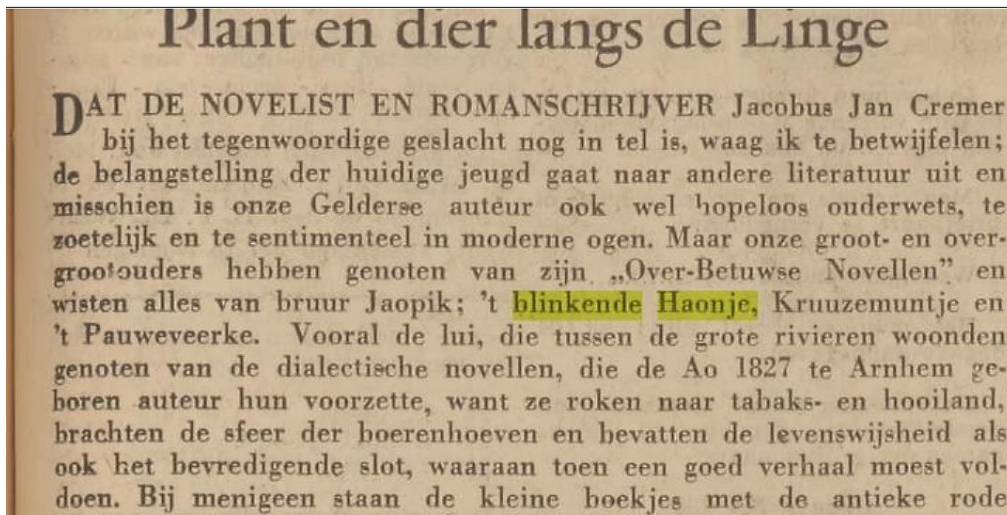

Voor het gezin, bijvoegsel Schuttevaer, 17 augustus 1940:

Arnhemsche courant, 24 april 1954:

Wilken Engelbrecht – Van Siska van Rosemael tot Max Havelaar: receptie van Nederlandstalige literatuur in Tsjechische vertaling tussen 1848 en 1948. Gent: Academia press, 2021:

- [37] Nr. 58 *Blýskavý kohoutek. Holandské povídky* van Jacob Jan Cremer (vertaling van 't *Blinkende hoanje. Overbetuwsche novellen en vertellingen*, 1888) en nr. 111 *Fabrikantova dcera* van Johan A. Vesters (vertaling van *De dochter van den fabrikant*, 1899).

www.jacobcremer.nl

Laatst bijgewerkt: 19 oktober 2021.